

YTTRANDE
2023-07-07
Fi 2023/ 01515

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension inför budgetpropositionen 2024, Fi 2023/01515

SPF Seniorerna, Svenska Kommunal Pensionärernas Förbund (SKPF) och Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG) har beretts tillfälle att yttra sig över förslagen i rubricerad promemoria och lämnar följande synpunkter.

Synpunkter

Vi anser att skattelättnader på pensioner i första hand bör göras för att förenkla skattesystemet eller för att jämna ut skatteskillnader mellan löntagare och pensionärer. Alternativt under svåra ekonomiska tider, om man på kort sikt och med enkla medel behöver generera en högre disponibel inkomst för Sveriges äldre. Däremot är skattesänkningar på pensioner en olämplig metod för att komma till rätta med allt för låga pensioner som grundar sig i brister i pensionssystemet. Statskassan bör med andra ord inte i tid och otid användas för att släta över svagheter i pensionssystemet, vare sig sådana åtgärder kallas för skattesänkningar eller tillägg. Bristerna med pensionerna måste lösas inom systemet och genom långsiktiga lösningar.

Vi är generellt sett positiva till förslag som leder till att det lönar sig att arbeta och till förväntad högre sysselsättning. Det är bra för välfärden, pensionssystemet och Sveriges ekonomi. Även om en hel del äldre arbetar extra någon timme i veckan är förmånen att faktiskt kunna välja mellan arbete och pension främst en förmån för

höginkomsttagare och högutbildade. För att ekonomiska incitament som jobbskatteavdrag för äldre ska komma fler till gagn krävs krafttag för bättre arbetsförhållanden i flera sektorer, inte minst inom välfärden.

I sammanhanget vill vi också erinra om att det inte lönar sig särskilt väl att ha arbetat, det vill säga att ett långt arbetsliv inte avspeglar sig i en högre pension för många. Detta måste förändras. Vi menar att pensionssystemet behöver genomgå en översyn, precis som regeringens egen myndighet Pensionsmyndigheten också har påpekat. Den inkomstrelaterade allmänna pensionen måste förstärkas genom att mer resurser förs till inkomstpensionen och som kommer både dagens och framtidens pensionärer till del. Detta kan göras genom en omfördelning inom befintlig arbetsgivaravgift, där den allmänna löneavgiften och pensionsavgifterna ovanför intjänandetaket kan tas i bruk för ändamålet. En utdelning av överskottet i AP-fonderna skulle också kunna användas som komplement till högre avsättningar.

Vi vill även vara tydliga med att vi ser att välfärden den senaste tiden upplever stora kostnadsökningar. Vi anser att det krävs förstärkningar av statsbidragen i den kommande statsbudgeten för år 2024 för att exempelvis sjukvård, äldreomsorg och skola ska kunna fungera. Därutöver menar vi att särskilt kvaliteten i äldreomsorgen måste förstärkas rent generellt på många håll i landet, och att staten behöver ta sitt ansvar i detta sammanhang.

Våra synpunkter på förslagen

Det råder osäkerhet kring i vilken grad ekonomiska incitament som jobbskatteavdrag påverkar äldres sysselsättning. En utvärdering av effekterna av jobbskatteavdraget för äldre bör göras. Detta för att bringa klarhet i vilken utsträckning olika faktorer påverkar möjligheterna till ett längre arbetsliv.

Vi anser att förslagets inriktning på att återställa skattesystemet till de initiala syftena med jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget är bra. Åtgärder som i sig förenklar dagens krångliga skattesystem. Men vi anser att det inte räcker. Det krävs en omfattande skattereform som leder till ett tydligare och enklare system för individer och företag. Ett reformarbete som också bör göras ur ett jämställdhetsperspektiv.

3.1 Förstärkt och förändrat jobbskatteavdrag

Vi ställer oss **tveksamma** till förslaget om höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för äldre. Förslaget om höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för äldre innebär att åldersgränsen för jobbskatteavdraget kommer att sammanfalla med åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget 1 januari 2024. Men enligt de beskrivna

konsekvenserna leder förslaget till en skattehöjning för delar av årskull 1958 år 2024. Det förhöjda grundavdraget kommer enligt tidigare beslut att sedan höjas ytterligare 2026 till året man fyller 68 år. Det framkommer inte om det även finns en intention att höja åldersgränsen för jobbskatteavdraget för äldre 2026. Om inte åldersgränsen höjs kommer detta att komplicera skattesystemet och överblickbarheten för berörda. En höjning av åldersgränsen för jobbskatteavdraget för äldre 2026 skulle bidra till att åldrarna i olika regelsystem samordnas. Å andra sidan medför höjningen att avdraget i än högre grad riktas till personer med höga inkomster eftersom de i större utsträckning orkar att arbeta längre.

Vi vill samtidigt lyfta fram att fördelarna med att arbeta längre är relativt okända för många. Olika ekonomiska incitament måste vara kända för berörda för att de ska fungera. Exempelvis visar en undersökning från Pensionsmyndigheten (maj 2023) att hälften av företagarna inte känner till jobbskatteavdraget för äldre. Vi anser dessutom att personer med tuffa arbetsförhållanden och lägre inkomster ska kunna ta del av avdraget i högre grad än vad som sker idag. Därför menar vi att jobbskatteavdraget för äldre bör ligga kvar vid 65 års ålder alternativt sänkas till 64 år för att från 2026 följa riktåldern minus tre år, det vill säga samma ålder som lägsta åldern för uttag av allmän pension 2026. Då skulle fler i ett tidigare skede uppleva de ekonomiska fördelarna med att arbeta längre samt komma fler till del, inte minst många yrkesverksamma inom sektorer med stor kompetensbrist.

Vi **tillstyrker** förslaget att jobbskatteavdraget för äldre indexeras. Det förenklar skattesystemet och kan bidra till att syftet med jobbskatteavdraget för äldre upprätthålls och inte urholkas.

Vi **avstyrker** förslaget om utökat jobbskatteavdrag för personer fyllda 69 år och äldre. Det ter sig olämpligt mot bakgrund av de systemförenklningar som föreslås i remissen. Förslaget skulle innebära nya särregler i ett redan komplicerat skattesystem. Dessutom råder det osäkerhet kring i vilken grad ekonomiska incitament som jobbskatteavdrag påverkar äldres sysselsättning.

Vi anser även att det finns en rad andra åtgärder som är mer angelägna att prioritera än särregler för personer 69 år och äldre. Det handlar i synnerhet om insatser för en hållbar arbetsmiljö och bättre arbetsvillkor, inte minst inom välfärden. Fler måste ges möjligheten till ett längre arbetsliv.

Åldersdiskriminering i arbetslivet måste också motverkas och förändringar göras i olika regelverk. Åldersgränserna i trygghetssystemen behöver höjas så att de når ett par år högre än riktåldern. Likaledes bör högre åldersgränser inom alla tjänstepensionsavtal övervägas liksom för de övriga kollektivavtalade försäkringarna. För att ytterligare ge incitament till ett längre arbetsliv bör även tjänstepensionen kunna pausas och justeras på samma sätt som man kan inom

allmän pension. Skyddet på arbetsmarknaden måste nå högre åldrar än dagens LAS-ålder.

En annan fråga som är av stor betydelse för människors möjlighet att överblicka regler som rör skatt, löner och pensioner, är att de olika välfärdssystemen och skattesystemet synkroniseras på ett bättre sätt än vad som görs idag. Samt att det vid förändringar införs övergångsbestämmelser så att människor ges möjlighet att planera sina liv. Ett exempel där övergångsregler inte infördes är 57:orna som under 2023 därav drabbades av en plötslig skattechock. Misstag som nu måste rättas till retroaktivt och för framtida årskullar.

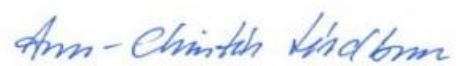
Vi vill också understryka att trygghetssystemen på arbetsmarknaden måste fungera bättre. Alla äldre orkar inte arbeta fram till dagens pensionsålder på grund av för tuffa arbetsförhållanden. Införandet av trygghetspensionen är därför en viktig genomförd reform för att människor som närmar sig pensionsåldern inte ska tvingas ta ut tidig pension. Men mer finns att göra för de som inte orkar hela vägen.

3:2 Sänkt skatt på pension

Vi **tillstyrker** förslaget om att det förhöjda grundavdraget förstärks i motsvarande grad som det ordinarie jobbskatteavdraget. Vi anser att löneinkomst och pensionsinkomst som princip ska beskattas lika då pension är uppskjuten lön. Lika skatt ska gälla alla, oavsett ålder och inkomstslag. Personer som har sjuk- och aktivitetsersättning bör också betala samma skatt som personer med löne- eller pensionsinkomster.

3:3 Sänkt marginalskatt

Vi **avstyrker** förslaget om sänkta marginalskatter som enligt promemorian beräknas kosta 4,10 miljarder. Förslaget om sänkta marginalskatter är för det första en underlig prioritering, givet det tuffa ekonomiska läget idag för offentlig sektor, företag och personer med låg- och medelinkomster. Förslaget leder dessutom till minskad jämställdhet. För det andra så anser vi att en mer ansvarfull och rättvis prioritering inför höstbudgeten vore att justera skatteorättvisan för personer födda 1957 istället. En kompensering som beräknas kosta cirka 3 miljarder.

Ann-Christin Lindbom
Förbundsordförande
Riksförbundet PensionärsGemenskap

Liza di Paolo Sandberg
Förbundsordförande
Svenska KommunalPensionärernas
Förbund

Eva Eriksson
Förbundsordförande
SPF Seniorerna